

przez te obszary największe obciążenia rekreacyjne chroniąc pozostałe, dalej położone kompleksy leśne przed zużyciem rekreacyjnym — wytrąceniem z równowagi biologicznej. Nie wolno więc stosować uniwersalnego planowania zagospodarowania dla całego obszaru rekreacyjnego, lecz trzeba je zróżnicować według potrzeb różnych rodzajów wypoczynku, a obszar podzielić na strefy.

9. Cziżowa W. P. — Udział drużyn studenckich w rozwiązaniu problemu ochrony przyrody obszarów rekreacyjnych.

Młodzieżowa Rada Ochrony Przyrody Państwowego Uniwersytetu Moskiewskiego uznała za niezbędne opracowanie programu „Rekreacja” jako metodycznych wytycznych dla drużyn i grup studenckich w celu przeprowadzenia prac naukowych i praktycznych z zakresu ochrony przyrody w strefach masowego wypoczynku.

Program składa się z trzech rozdziałów: 1. Współczesny stan problemu, 2. Zagadnienia organizacyjne, 3. Krótki program badań. W rozdziale pierwszym przewiduje się badania przyczyn szkodliwego oddziaływania użytkowania rekreacyjnego na przyrodę, analizę dotychczasowych osiągnięć naukowych i praktycznych w badanym problemie oraz dokonanie wyboru ujednoliconej metody dalszych badań, warunki współpracy między zespołami badawczymi różnych uczelni z całego obszaru Związku Radzieckiego oraz sposób gromadzenia i wymiany informacji o przebiegu i wynikach prowadzonych badań. Trzeci rozdział programu dzieli się na cztery części: A — Badanie sposobów zapobiegania regresji rekreacyjnej naturalnych kompleksów na skutek wydeptywania terenu przy wykorzystywaniu go do masowego wypoczynku leśnego, B — Badanie sposobów zapobiegania regresji naturalnych kompleksów pod wpływem masowego wypoczynku zimowego, C — Badanie

sposobów zapobiegania szkodliwym następstwem masowego wypoczynku jako wynik zachowania się wypoczywających (pożary, zrywanie roślin, zubażanie grzybowisk i jagodzisk itp.), D — Utworzenie eksperymentalnych stref wypoczynku w celu sprawdzenia opracowanego systemu przedsięwzięć.

Tadeusz Stanowski

Barry A. Richardson — WOOD PRESERVATION (KONSERWACJA DREWNA). The Construction Press, Lancaster-The Construction Press, Lancaster-London-New York 1978, format A4, s. 238, ilustracje.

Światowa literatura techniczna wzbogaciła się ostatnio o nową interesującą pozycję opracowaną przez Barry A. Richardsona, dyrektora Penarth Research Centre w Winchester w W. Brytanii, znanego specjalistę w zakresie ochrony drewna. Książka jest przeznaczona dla pracowników przemysłu drzewnego, budownictwa oraz właścicieli domów, studiujących przedmiot po raz pierwszy. Podaje ona podstawowe wiadomości z zakresu ochrony drewna, sprawdzone już w praktyce i nie budzące kontrowersji. Autor uprzedzając ewentualne zarzuty recenzentów pisze, że świadomie zrezygnował z podawania wykazu literatury, a czytelników zainteresowanych nowościami odsyła do materiałów z konferencji naukowych. Nie znaczy to jednak, że podręcznik nie zawiera nowych informacji. Wręcz przeciwnie, jest to w pełni nowoczesne dzieło również w zagadnieniach części ulegających zmianom, do jakich należy przegląd środków ochrony drewna.

Mimo dość dużego formatu (A4) układ graficzny wydawnictwa jest bardzo wygodny. Obok normalnego podziału treści na rozdziały i podrozdziały, wprowadzono dodatkowo hasła rze-

czowe wyrzucone na szeroki margines z lewej strony. Daje to możliwość szybkiego dotarcia do potrzebnej informacji. Temu celowi również dobrze służy bardzo szczegółowy indeks rzeczowy zamieszczony na końcu książki, a fotografie i rysunki ułatwiają zrozumienie treści.

Książka podzielona jest na 5 rozdziałów, poprzedzonych przedmową:

Rozdział 1 — Technologia konserwacji — zawiera wiadomości wstępne omawiające zakres stosowania ochrony drewna oraz obszerną historię przedmiotu. Omówiono w nim również podstawy konserwacji, tj. niebezpieczeństwo porażenia drewna i stopień niezawodności zabiegów ochronnych oraz strukturę drewna i jego wilgotność jako czynniki regulujące procesy nasycenia.

Rozdział 2 daje encyklopedyczny przegląd głównych czynników degradacji drewna, biotycznych (grzyby barwiące i niszczące drewno, owady strefy umiarkowanej i termity) i abiotycznych (zmienna wilgotność i związane z nią zjawiska, ogień). Zakres wiadomości podanych w tym rozdziale jest bardzo skromny. Odczuwał to już sam autor, gdyż w załączonych na końcu książki „Dodatkach” omawia uzupełniająco owady uszkadzające drewno i grzyby niszczące drewno.

Rozdział 3 poświęcony jest systemom konserwacji. Zawiera on szczegółowe omówienie mechanizmów ułatwiających i utrudniających procesy nasycenia drewna, parametry nasycenia

oraz przegląd metod od najprostszycch ręcznych zabiegów do technologii przemysłowych. Podano tu również w bardzo dużym skrócie stosowane metody oceny środków ochrony drewna.

Rozdział 4 omawia chemiczne środki ochrony drewna: olejowe, sole rozpuszczalne w wodzie, związki organiczne, fumiganty, związki hydrofobowe, stabilizujące oraz koloryzujące. Podano także przegląd środków przeciwogniowych i zabezpieczających przed grzybami barwiącymi drewno. Jak już wspomniano poprzednio, wykaz przedstawionych środków jest wyczerpujący i aktualny, jednakże odczuwa się niedosyt szerszej informacji na temat ich właściwości, a w szczególności zakresu stosowania.

Rozdział 5 zawiera informacje na temat praktycznego stosowania drewna w różnych dziedzinach: konserwację surowca, różnych wyrobów i konstrukcji oraz zastosowania drewna impregnowanego. Uzupełnieniem rozdziałów 4 i 5 jest „Dodatek 1” poświęcony wyborowi systemu impregnacji na podstawie właściwości nasycających środków oraz różnych właściwości licznych gatunków drewna (naturalna odporność, chłonność).

Wspomniane już „Dodatki 2 i 3” dają przegląd ważniejszych owadów i grzybów niszczących drewno.

W sumie książka jest bardzo pożyteczna, napisana jasno i przystępnie, może stanowić uzupełniającą literaturę dla czytelników zainteresowanych rozwojem ochrony drewna w świecie.

Jerzy Ważny